

Omvärld AcadeMedia Vux maj 2026

Tilldelningen av YH-kurser med start 2026 och 2027 meddelades 26 maj. AcadeMedia Vux tilldelas 45 utbildningar och 3 390 studieplatser. Det ger en marknadsandel på ca 12 procent, vilket är i linje med föregående två år.

Riksdagen har som väntat röstat ja till yrkesprov inom gymnasial yrkesutbildning. Yrkesproven ersätter gymnasiearbetet och införs i juli 2028.

Arbetsförmedlingens hävning av samtliga avtal (arbetsmarknadsutbildning) med AU Utbildning har lett till att utbildningarna har stängts direkt. Det är den mest drastiska åtgärd vi sett Arbetsförmedlingen vidta mot en leverantör på mycket länge.

Mer om detta och annat kan du läsa längre ner i rapporten. All text är vår egen, där annat inte framgår. De **röda länkarna** leder till källan.

Har du frågor eller synpunkter kring innehållet i denna rapport, tveka inte att kontakta ola.johansson@academedia.se

Politik och reformer

Kommuner brister ofta i arbetet med att motivera för vuxenstudier

Skolinspektionen bedömer att många kommuner brister i sitt uppdrag att nå och motivera vuxna som saknar grundläggande utbildning att börja läsa på komvux. I en granskning av 27 kommuner och tre kommunalförbund konstaterar myndigheten att uppsökande insatser ofta saknar struktur, genomförs i begränsad omfattning eller inte alls, och att flera kommuner inte lyckas identifiera målgruppen.

För oss som leverantörer är granskningen intressant då den pekar på brister tidigt i utbildningskedjan, innan individen ens söker till komvux. Om kommuner utvecklar mer systematiska arbetssätt för att identifiera, nå och motivera vuxna som saknar grundläggande utbildning kan det på sikt påverka inflödet till grundläggande vuxenutbildning.

[Kommuners arbete med att nå och motivera vuxna till komvux är ofta otillräckligt \(Skolinspektionen\)](#)

Riksdagen röstade ja till yrkesprov

Från och med juli 2028 ska ett yrkesprov ersätta gymnasiearbetet på yrkesprogram. Tanken är att provet ska visa elevernas praktiska yrkeskunnskap på ett mer likvärdigt sätt och ge arbetsgivare en tydligare bild av vad eleven faktiskt kan. Yrkesprovet ska tas fram i samverkan med arbetslivet.

Invändningar mot yrkesproven har framförts av bland andra forskaren Martina Wyszynska Johansson som menar att yrkesproven innebär hög risk och höga insatser för eleverna. Provet kan bli avgörande för om eleven får tillträde till yrket eller inte, eftersom syftet med yrkesprov traditionellt är att försäkra sig om att endast de som har yrkeskunnskap får rätt till att utöva det. Detta riskerar att skapa ett system där branschen "inkluderar och exkluderar", vilket forskaren menar är främmande för skolans uppdrag som en institution där alla elever ska få lika förutsättningar för att lyckas.

Samtidigt är yrkesprov redan en realitet inom elteknikbranschen.

Riksdagen [röstade igenom förslaget](#) den 27 maj.

[Forskaren: Yrkesprov blir ett "high stake-prov" \(Yrkesläraren\)](#)

[Här är yrkesprov vardag \(Yrkesläraren\)](#)

MYH startat granskning av interaktion i utbildningen

”Till hösten kommer myndigheten att genomföra en tematisk kvalitetsgranskning av interaktion i yrkeshögskoleutbildningar. Granskningen kommer att fokusera på hur utbildningsanordnaren skapar förutsättningar för interaktion i undervisningen, samt hur dessa omsätts i faktisk interaktion för de studerande i det dagliga skolförlagda lärandet.”

[Tematisk kvalitetsgranskning av interaktion i yrkeshögskolan startar i höst \(MYH\)](#)

[Interaktion i lärande \(MYH\)](#)

Demografi

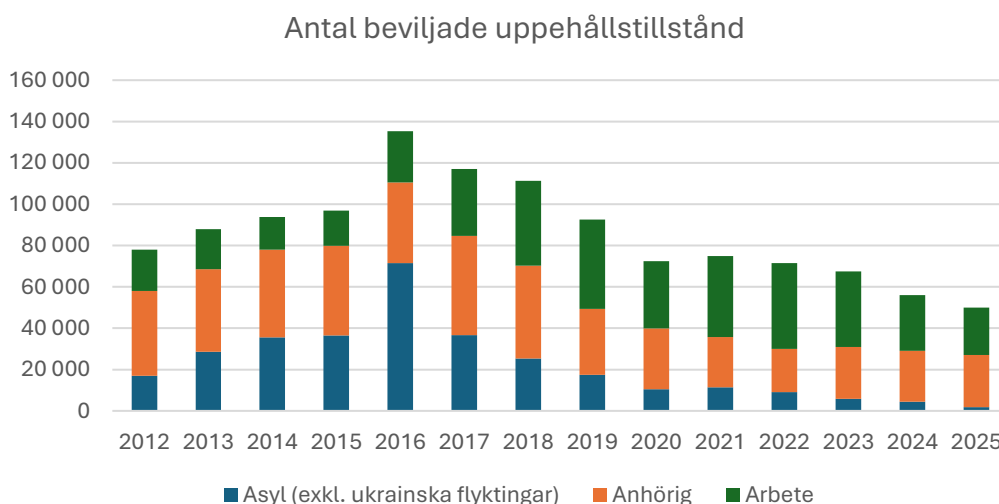
Vilka och hur många invandrare läser sfi?

De tre dominerade skälen för uppehållstillstånd i Sverige är asyl, anhörig och arbete¹. Asylinvandrare var den största kategorin 2016 men har därefter kraftigt gått ned och nu nästintill upphört. Även anhöriginvandringen har minskat, men inte lika dramatiskt. Arbetskraftsinvandringen har varit mer stabil men gått ned de senaste två åren.

Analys om sfi och integration

Deltagande och resultat i sfi för invandrare 2014-2018 samt uppehållstillstånd och tillgång till utbildning för utrikesfödda

Källa: Migrationsverket, egen sammanställning

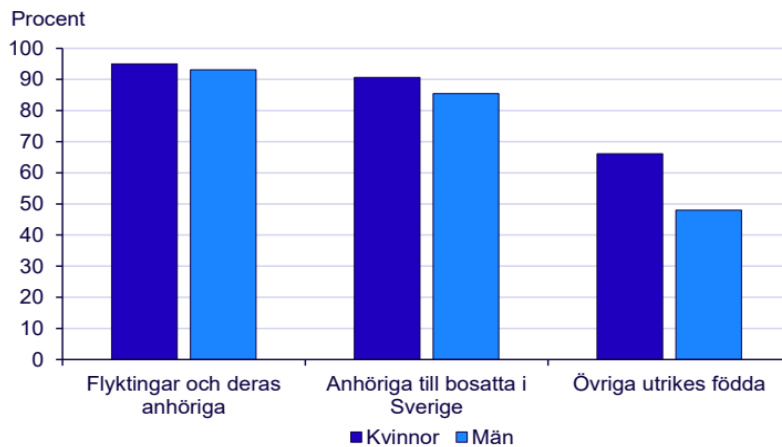
¹ Det fjärde och minsta är studerande.

SCB har granskat invandrares deltagande i svenska för invandrare under perioden 2014–2018². Man har grupperat populationen i 1) flyktingar och deras anhöriga, 2) anhöriga till bosatta i Sverige, samt 3) övriga utrikes födda. Till den tredje gruppen hör arbetskraftsinvandrare och studerande.

För grupperna 1 och 2 är deltagandet högt, 9 av 10 i dessa grupper hade påbörjat sfi inom sex år efter invandringsåret. För övriga utrikes födda är siffran betydligt lägre, men det är ändå över 50 procent ur denna grupp som påbörjar sfi.

Högst deltagande i sfi bland flyktingar och deras anhöriga

Diagram 1. Andel som påbörjat sfi senast sex år efter invandringsåret av invandrade 2014–2018

Källa: SCB

De allra flesta invandrare som påbörjar sfi gör det under samma år man invandrat eller året därpå. Efter två år i landet är det ytterst få invandrare som börjar studera sfi.

Av dem som påbörjat sfi var det vanligast att börja studera under invandringsåret eller året därpå

Tabell 3. Antal år från invandringsåret till påbörjande av första kurs i sfi för invandrade 2014–2018 som påbörjat sfi. Procentuell fördelning

Antal år efter invandringsåret	Flyktingar och deras anhöriga		Anhöriga till bosatta i Sverige		Övriga utrikes födda	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
0 år	44	52	58	63	42	35
1 år	44	44	31	30	37	37
2 år	8	3	5	3	10	12
3 år	2	1	3	2	5	7
4 år	1	0	1	1	3	4
5 år	0	0	1	1	2	3
6 år	0	0	1	0	1	2
Summa	100	100	100	100	100	100
Antal	52 700	68 200	25 700	13 800	36 600	35 000

Källa: SCB

² Analys om sfi och integration, maj 2026

Några slutsatser för vårt vidkommande av rapporten från SCB:

- Att över 85 procent av de invandrare som påbörjar sfi gör det under de två första åren i Sverige talar emot tanken att vi har en stor grupp potentiella sfi-elever bland de invandrare som kom hit för flera år sedan.
- Gruppen flyktingar har minskat kraftigt under perioden 2016–2025. Det talar för att gruppen anhöriga till flyktingar också kommer att minska ytterligare. Att denna grupp är den som i högst grad påbörjar sfi talar i sin tur för fortsatt sjunkande sfi-volymer.

[Nästan alla flyktingar har läst sfi \(SCB\)](#)

Konjunkturinstitutet gästade VIS

Vid årets VIS-dagar 5–6 maj höll Konjunkturinstitutets generaldirektör Albin Kainelainen ett uppskattat pass om svensk ekonomi och arbetsmarknad. Presentationen gav en bred bild av ett Sverige där konjunkturåterhämtningen väntas bli långsam, efterfrågan på arbetskraft fortfarande är svag och arbetslösheten framstår som ett mer långvarigt problem än enbart en tillfällig lågkonjunkturreffekt. Ur ett vux-perspektiv är flera av bilderna särskilt relevanta: sysselsättningen bland utrikes födda har stärkts tydligt över tid, men arbetslösheten är fortsatt hög i gruppen, samtidigt som arbetslösheten varierar kraftigt mellan kommuner. Sammantaget underströk Kainelainens presentation vuxenutbildningens betydelse i skärningspunkten mellan konjunktur, kompetensförsörjning och integration.

Ett axplock ur presentationen (du hittar samtliga presentationer via länken längst ned i denna nyhet):

Sverige har en av Europas högsta sysselsättningsgrader. I länder med lägre sysselsättningsgrad finns det fler "dolda" utanförskapsgrupper, det vill säga människor som varken arbetar *eller* aktivt söker jobb, och som därmed inte syns i arbetslöshetssiffran. I Sverige är detta fenomen mindre utbrett. Det innebär att våra arbetslöshetssiffror inte kan jämföras rakt av med andra europeiska länder eftersom arbetslösheten avser antalet arbetslösa i förhållande till den del av befolkningen som *står till arbetsmarknadens förfogande*. Sveriges relativt höga arbetslöshetssiffror behöver alltså läsas mot bakgrund av att nästan hela den arbetsföra befolkningen faktiskt *försöker* jobba.

Sverige har en hög och över tid ökande sysselsättningsgrad

Sysselsättningsgrad 15–74 år

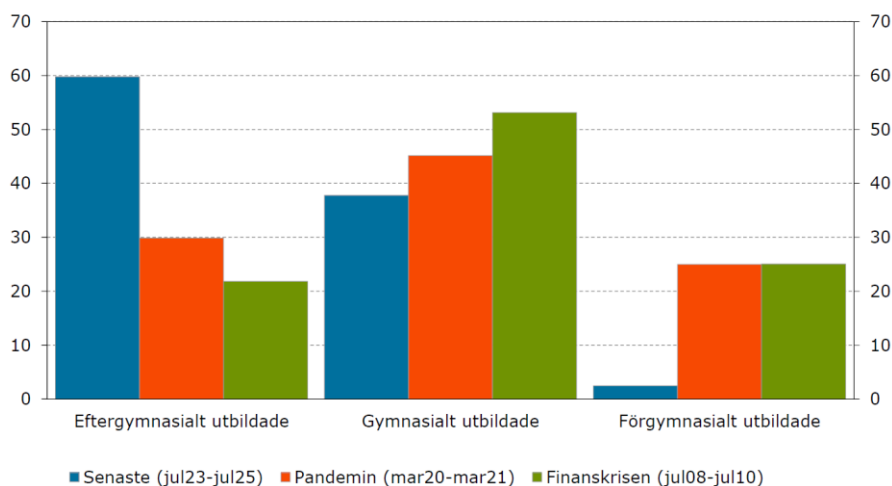

Procent av befolkningen, säsongrensade kvartalsvärden
Källor: SCB och Konjunkturinstitutet.

Vi har i dessa omvärldsrapporter flera gånger pekat på att den senaste lågkonjunkturen skiljer sig från tidigare i så måtto att den drabbat högutbildade hårdare än lågutbildade. Albin Kainelainen illustrerade detta genom att jämföra med pandemin och finanskrisen 2008. Av det lite svårtolkade diagrammet nedan framgår till exempel att högutbildade (eftergymnasial utbildning) stod för 60 procent av den ökade arbetslösheten i nuvarande lågkonjunktur, under pandemin stod de för 30 procent av ökningen och under finanskrisen 22 procent.

Arbetslösheten för eftergymnasialt utbildade har stigit mest

Andel av uppgång inskrivna hos Arbetsförmedlingen

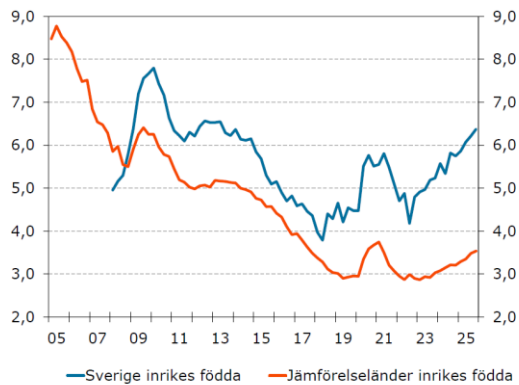

Procentenheter
Källor: Arbetsförmedlingen och Konjunkturinstitutet.

Sverige har en högre arbetslöshet än andra jämförbara länder (Kainelainen valde Danmark, Finland, Norge, Nederländerna och Tyskland). För gruppen utrikes födda är skillnaden särskilt stor.

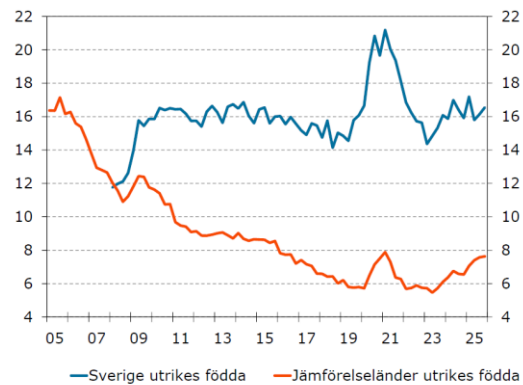
Högre arbetslöshet för inrikes födda

Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongrensade kvartalsvärden

Mycket högre arbetslöshet för utrikes födda

Procent av arbetskraften 15–74 år, säsongrensade kvartalsvärden

Anm. "Jämförelseländer" är ett arbetskraftsviktat genomsnitt för Danmark, Finland, Norge, Nederländerna och Tyskland.
Källor: Eurostat, SCB och Konjunkturinstitutet.

Förslagen för att förklara detta är många. Några är oomtvistade:

- **Sammansättningen av invandringen**
Sverige har under lång tid haft en större andel flykting- och anhöriginvandring än flera jämförbara länder. Det spelar roll eftersom personer som invandrat av humanitära skäl i genomsnitt har svårare etableringsförutsättningar än till exempel arbetskraftsinvandrare.
- **Den svenska arbetsmarknaden har höga inträdeskrav**
Sverige har relativt få jobb som kräver mycket låg formell kompetens, samtidigt som många jobb kräver gymnasieutbildning, yrkesspecifik kompetens, svenska och dokumenterad arbetslivserfarenhet.
- **Språkrav**
Svenska arbetsgivare ställer ofta höga språkrav även för jobb där behovet är begränsat, vilket förlänger etableringen.

Andra är mer politiskt/ideologiskt laddade:

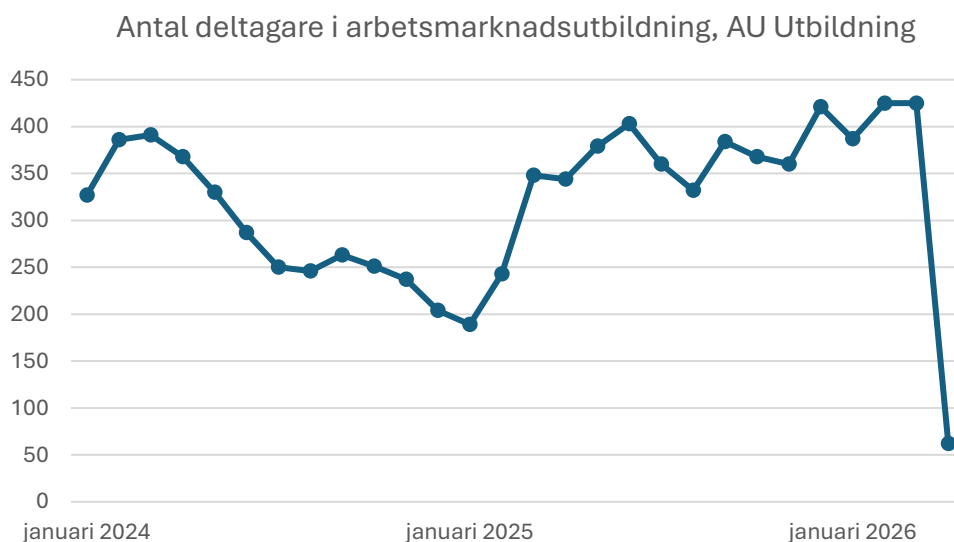
- **Arbetsrättsliga barriärer**
Svenska minimilöner (via kollektivavtal) och arbetsrättsliga regler gör det kostsamt att anställa någon vars produktivitet är osäker.

[Presentationer från VIS-konferensen 2026](#)

Konkurrenser

Hävningen av AU Utbildnings avtal uppmärksammas av DN

För oss var det en stor nyhet när Arbetsförmedlingen i slutet av april meddelade att man häver samtliga avtal³ med AU Utbildning på grund av misstankar om att bolaget försökt få konkurrenser att dra tillbaka sitt anbud mot ekonomisk kompensation. Det dröjde till den 11 maj innan det uppmärksammades i nationella media. Hävningen har fått omedelbar effekt, i utgången av april fanns bara 62 registrerade deltagare kvar i AU Utbildnings arbetsmarknadsutbildningar, ner från 425 deltagare i månaden innan.

Arbetsförmedlingen har meddelat att man påbörjat arbetet med att förbereda upphandlingar av nya kontrakt som ska ersätta de uppsagda.

[Arbetsförmedlingen stoppar utbildningar efter misstankar om fusk \(DN\)](#)

³ Gäller arbetsmarknadsutbildning, AU har andra avtal med AF som inte sägs upp.

Tilldelning kurser inom Yrkeshögskolan

Den 26 maj meddelade Myndigheten för yrkeshögskolan vilka ansökningar om att bedriva YH-kurser som beviljats. 407 av 1 297 ansökningar beviljades. Trots att tilldelningen var mindre än 2025 väljer MYH att presentera utfallet som ”Rekordstort utbud av YH-kurser 2026”, något som förklaras av att platser tilldelas för både innevarande och nästkommande år. 2026 rider så att säga på vågen från den stora tilldelningen 2025.

	2026	2025	2024
Platser	28 549	36 081	23 959
Utbildningar	407	581	451

Av konkurrenter med flest tilldelade platser utmärker sig IHM och Medieinstitutet. Bland topp 11 återfinns vi tre bolag från segment Vux.

Leverantör	Utbildningar	Platser
IHM	28	2 590
Medieinstitutet	28	2 334
YH Akademin	26	1 572
Nackademin	16	1 430
TUC Sweden	15	1 220
KUI	16	1 170
Lexicon	16	1 162
Företagsuniversitetet	11	1 050
IT-Högskolan	13	950
Plushögskolan	10	940
KYH	10	700

AcadeMedia tilldelades totalt 3 390 platser, vilket utgör 11,9 % av alla tilldelade platser. Motsvarande andel för 2025 och 2024 var 11,0 % respektive 12,2 %.

[Rekordstort utbud av YH-kurser 2026 – fler än 400 nya kurser beviljas \(MYH\)](#)

AI

Hur mycket har AI påverkat svensk arbetsmarknad?

AlmeGas nya rapport vill ge ”en översiktlig beskrivning av hur långt införandet av AI har gått i det svenska arbetslivet”. Genomgående används begreppet AI-exponerade yrken. Med det menas yrken där en hög andel av arbetsuppgifterna som kan utföras av AI. Är andelen tillräckligt hög riskerar yrket att helt försvinna, i annat fall är det sannolikt att AI blir ett verktyg för att göra medarbetaren mer produktiv genom att frigöra tid till andra arbetsuppgifter. Ett par slutsatser i rapporten:

- De stora tidsbesparingar som AI-verktyg åstadkommit i experiment har ännu varit svårare att åstadkomma på verkliga arbetsplatser. Detta lär dock komma att ändras, det har bara gått långsammare än många väntat.
- Stora yrkesgrupper med lång utbildning som tidigare var fredade från automatiseringsteknik är det inte längre.
- Tydligast har effekterna hittills varit på globala online-plattformar som förmedlar frilansuppdrag på distans, till exempel översättning, skrivuppdrag och mjukvaruutveckling. Där ses en signifikant minskad efterfrågan på tjänster utförda av människor.
- Anställningsskyddet antas spela roll för i vilken grad AI-exponerade yrken drabbas av neddragningar.
- I USA är situationen delvis en annan. Där är AI-användandet som högst och tillsammans med flexibla (eller mindre skyddande, om man så vill) anställningsregler har effekten på AI-exponerade jobb varit större än i Norden. Framför allt unga har drabbats genom färre instegsjobb.

Rapporten ger stöd åt en bild som framträder även i andra rapporter: AI inte har integrerats på något systematiskt sätt på arbetsplatserna. De anställda använder AI på jobbet i ökande takt men förutsättningarna för att göra det på ett strukturerat och ändamålsenligt sätt saknas i stort. Vi ”testar oss fram” med våra gratisversioner av språkmodellerna.

Något som tyvärr inte behandlas i rapporten är utbildningssystemets roll i att förbereda människor för en arbetsmarknad där AI är en naturlig del.

[Tre år med AI: Vad har hänt med jobben? \(Almega\)](#)

Svenska företag i topp med AI-användning

”Företag i Sverige ligger tillsammans med företag i Danmark, Finland och Belgien i framkant när det gäller att använda AI-teknik, jämfört med företag i övriga EU-länder. Det visar ny statistik från SCB.”

[Svenska företag i topp med AI-användning \(SCB\)](#)

Upphandling

Om muntlig del i utvärderingen av anbud

I upphandlingar av komvuxutbildning ser vi nu att en muntlig del allt oftare används i utvärderingen av anbud. Utvecklingen är logisk och har likheter med den vi ser inom skolan, där examinationsformerna nu ses över som en följd av AI:s intrång (ja, att jobba med anbud är lite som att aldrig sluta skolan). En muntlig utvärderingsdel i en upphandling handlar typiskt sett om att vi som anbudslämnare först skickar in ett skriftligt anbud, där vi beskriver *hur* vi avser åstadkomma något som kommunen vill att vi ska åstadkomma. Därefter bjuds vi in att muntligt, i ett möte med representanter för beställaren, utveckla våra beskrivningar och svara på beställarens frågor.

Att i ett anbud trovärdigt kunna beskriva *hur* vi arbetar för att uppnå kommunens mål har fram till nu varit avgörande för att vinna en upphandling. Detta har krävt ett team av skilda kompetenser, med kundkännedom, expertkunskap om tjänsten och, inte minst kompetens att förstå utvärderingsmodellen och kunna formulera våra åtaganden i skrift. Med AI-stöd är mycket av detta numera relativt enkelt. Det är inte svårt att förstå de kommuner som nu upplever att de behöver ett ytterligare, muntligt, moment i utvärderingen av alla AI-genererade anbud.

Samtidigt innebär ett muntligt moment utmaningar för öppenhet, transparens och likvärdighet (grundläggande principer inom upphandlingsrätt). De skriftliga anbuden som kommer in diarieförs och finns för alltid (?) i systemen. Det muntliga momentet inte lika naturligt så. Det ska alltid som anbudslämnare gå att förstå utfallet av en upphandling man deltar i och en upphandlande myndighet är skyldig att motivera sitt beslut för anbudslämnarna. I en muntlig utvärdering, som inte spelas in eller på annat sätt dokumenteras ord för ord, finns möjlighet för upphandlaren att basera sitt val på kriterier som inte kan kontrolleras av anbudslämnarna. Möjligheten för anbudslämnarna att förstå tilldelningen, och invända om man upplever bedömningen som felaktig, begränsas.

I en rättsfallsanalys beskriver Advokatfirman Lindahl denna problematik, och visar hur förvaltningsrätt och kammarrätt har resonerat kring detta i två domar.

[Bristande dokumentation vid intervjubaserad utvärdering \(Inköpsrådet\)](#)

Antalet överprövningar sjönk 2025 men handläggningstiden ökade

Färre upphandlingar överprövas, och en mindre andel av dem som överprövas leder till framgång för leverantören. Detta skulle kunna indikera en ökad kvalitet på upphandlingarna.

Samtidigt ökar handläggningstiderna efter flera års nedgång. Under 2022 genomfördes lagstiftningsförändringar för handläggningen av överprövningsmål i allmänna förvaltningsdomstolar, bland annat genom att det infördes ett krav på ”skyndsam handläggning” i alla upphandlingslagar. Reformen fick snabb effekt, i första instans (förvaltningsrätt) minskade den genomsnittliga handläggningstiden tydligt. Ökningen av handläggningstider under 2025 är därför anmärkningsvärd, det ser ut som att den initiala effekten av skyndsamhetskravet håller på att avta, i synnerhet i kammarrätterna där ökningen är påtagligast.

[Färre överprövningsmål med längre handläggningstider \(Upphandlingsmyndigheten\)](#)

[Handläggningstiden för upphandlingsmål ökar 2025 \(Upphandlingsmyndigheten\)](#)

